

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Henrik Svensson
Dekan, Fakulteten för lärarutbildning

Yttrande över SOU 2021:11 Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven (U2021/01369)

Följande yttrande har av dekan uppdragits åt Daniel Östlund, biträdande professor i pedagogik med inriktning specialpedagogik och Catarina Graham, programområdesansvarig för specialpedagogik och speciallärarutbildningarna, att ta fram. Det har ventilerats i ämnesgrupp och i fakultetsnämnden vid Fakulteten för lärarutbildning.

6.4.1 Krav på specialpedagog eller speciallärare inom elevhälsan

Utredningens förslag: För elevhälsans specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget om att det inom elevhälsan ska finnas tillgång till utbildad specialpedagog och/eller legitimerad speciallärare.

6.4.2 Förbättrade möjligheter till vidareutbildning till specialpedagog och speciallärare

Utredningens förslag: Statsbidraget för fortbildning när det gäller specialpedagogiska insatser och för speciallärarutbildning inom Lärarlyftet ska förstärkas med 60 miljoner kronor 2022, 75 miljoner kronor 2023–2024 och 50 miljoner kronor från och med 2025. Statens institutionsstyrelse ska omfattas av möjligheten till statsbidrag för denna fortbildning.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

6.4.3 Följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland kuratorer inom elevhälsan

Utredningens förslag: Skolverket ska ges i uppdrag att följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland personer som arbetar som kurator i skolväsendet.

Då det i nuläget inte ställs några särskilda behörighetskrav för arbete som kurator inom skolväsendet och inom elevhälsan ser Högskolan Kristianstad det som angeläget utbildningsbakgrunden hos yrkesgruppen följs upp.

6.5.1 Förlängning av statsbidrag för Specialpedagogik för lärande

Utredningens förslag: Statsbidraget för kompetensutvecklings-insatsen Specialpedagogik för lärande ska förlängas med tre år, det vill säga 2024–2026, och för de åren tillföras 81 miljoner kronor per år.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget om att förlänga kompetensutvecklingsinsatsen inom Specialpedagogik för lärande.

6.6.1 Kunskapssammanställningar om elevhälsa och stöd

Utredningens förslag: Skolverket ska ges i uppdrag att ansvara för att ta fram kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd som kan bidra till att förbättra huvudmäns, rektorers och lärares möjligheter att välja effektiva insatser. Kunskapssammanställningarna ska tas fram tillsammans med Skolforskningsinstitutet och Specialpedagogiska skolmyndigheten. I de fall det är relevant bör myndigheterna samråda med Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten.

Högskolan Kristianstad delar utredningens uppfattning om kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd behövs för att utveckla rektorers och lärares möjligheter att välja effektiva och beprövade insatser.

6.6.2 Stöd för utredning om särskilt stöd

Utredningens förslag: Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att ta fram ett stöd för den utredning som ska genomföras för att ta ställning till en elevs behov av särskilt stöd.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

7.6 Förslag om obligatorisk redovisning av tillgång till personal inom elevhälsan

Utredningens förslag: Det ska, inom ramen för förordningen om uppgiftsskyldighet för huvudmän inom skolväsendet, vara obligatoriskt att redovisa tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

7.7.2 En förtydligad reglering av elevhälsans uppdrag

Utredningens förslag: Elevhälsans nuvarande uppdrag ska förtydligas med bestämmelser om att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och organisationsnivå samt ske i samverkan med övrig personal på skolan. Elevhälsan ska vidare bidra till skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan även samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

7.7.3 En numerär reglering av en acceptabel lägstanivå för tillgång till elevhälsan

Utredningens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om det högsta antalet elever en skolläkare, en skolsköterska, en psykolog och en kurator får ansvara för. På förordningsnivå ska regleras att en skolläkare får ansvara för högst 7 000 elever, en skolsköterska för högst 430 elever, en psykolog för högst 1 000 elever och en kurator för högst 400 elever.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

8.5.1 En garanti för tidiga stödinsatser ska införas i grundsärskolan

Utredningens förslag: Den befintliga garantin för tidiga stödinsatser ska utsträckas till att omfatta även elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grund-särskolans kursplaner. Syftet med garantin är att bidra till att varje elev ges förutsättningar att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 i grundsärskolan respektive i årskurs 4 i specialskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmän att använda nationella bedömningsstöd i årskurs 3 i grundsärskolan respektive i årskurs 4 i specialskolan.

Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram sådana nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3.

Högskolan Kristianstad delar utredningens uppfattning och tillstyrker förslaget om att det även utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning ska omfattas av den befintliga garantin för om tidiga stödinsatser.

8.5.2 Stöd till huvudmännen vid implementering

Utredningens förslag: Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska i samverkan ge huvudmännen stöd i samband med införandet av en garanti för tidiga stödinsatser för elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

8.5.3 Översyn över de obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1

Utredningens bedömning: De obligatoriska bedömningsstöden i årskurs 1 i svenska, svenska som andraspråk och matematik i grundsärskolan bör ses över innan en garanti för tidiga stöd-insatser införs.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

8.6.1 Stöd för bedömning i ämnen och ämnesområden

Utredningens förslag: Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att i samverkan ta fram utbildnings-insatser om bedömning i ämnen och ämnesområden i grundsärskolan.

Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att i samverkan ta fram verktyg och stödmaterial för bedömning och kunskapsuppföljning i ämnen och ämnesområden i grundsärskolan.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

8.6.2 Didaktiskt inriktad kompetensutveckling

Utredningens förslag: Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att i samverkan utveckla kompetensutvecklingsinsatser för lärare i grundsärskolan och specialskolan om hur undervisningen i ämnen och ämnesområden enligt grundsärskolans kursplaner kan göras mer konkret och multimodal.

Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att i samverkan inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen utveckla moduler med fokus på läsande, skrivande och matematik som riktar sig specifikt till lärare som undervisar i ämnen och ämnesområden enligt grundsärskolans kursplaner.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

8.6.3 Kompetensutveckling om flexibel utbildning

Utredningens förslag: Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket ska ges i uppdrag att i samverkan erbjuda kompetensutveckling om hur lärare i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan kan undervisa enligt två kursplaner parallellt. Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket ska i samverkan ges i uppdrag att erbjuda kurser i samläsning som riktar sig till lärare i gymnasiesärskolan och gymnasieskola.

Höskolan Kristianstad tillstyrker förslaget och redan idag finns studiepaket hos Specialpedagogiska skolmyndigheten som syftar till att utveckla lärares kompetens om att undervisa utifrån dubbla läroplaner. Vi vill här föra till att det i vissa fall också kan handla om att som lärare förhålla sig till ämnen och ämnesområden i utbildning för elever med IF och ämnen i grundskolan, dvs. i realiteten tre olika kursplaner samt motsvarande inom utbildning för elever inom de frivilliga skolformerna.

8.6.4 Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) och digitala lärverktyg förs samman i utbildningsinsatser

Utredningens förslag: Specialpedagogiska skolmyndigheten ska ges i uppdrag att inom ramen för sina kompetensutvecklingsinsatser i alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) även ge kunskaper om digitala lärverktyg för elever som behöver stöd i sin kommunikation. Dessa insatser ska rikta sig till lärare och annan personal i grundsärskolan och gymnasiesärskolan

Höskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag och ser positivt på kunskaper om de möjligheter som digitala lärverktyg erbjuder integreras på ett naturligt sätt i kompetensutvecklingsinsatser som rör AKK.

8.6.5 Kompetensutveckling för elevassistenter

Utredningens förslag: Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket ska ges i uppdrag att i samverkan utforma kompetensutvecklingsinsatser för elevassistenter. Kompetensutvecklingsinsatserna ska ge kunskaper i skolans styrdokument, hur funktionsnedsättningar kan påverka elevernas lärande och vad elevassistentrollen innebär.

Höskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag. Elevassistenters arbete har under lång tid varit förbiset i statliga kompetensutvecklingsinsatser. I relation till yrkesgruppen vill vi även föreslå att Skolverket, i likhet med de förslag som ges under 6.4.3 om att *följa utvecklingen av utbildningsbakgrund bland kuratorer inom elevhälsan*, ges i uppdrag att följa utvecklingen av både utbildningsbakgrund och numerär tillgång till elevassistenter i utbildning för elever med IF.

9.4.1 Ny timplan i ämnen

Utredningens förslag: Grundsärskolans timplan för ämnen ska justeras enligt följande. Ämnet bild ska ha 60 timmar i lågstadiet, 80 timmar i mellanstadiet och 100 timmar i högstadiet. Engelska ska ha 45 timmar i lågstadiet, 155 timmar i mellanstadiet och 180 timmar i högstadiet. Hem- och konsumentkunskap ska ha 147 timmar som fördelas mellan låg- och mellanstadiet och 246 timmar i högstadiet. Matematik ska ha 420 timmar i lågstadiet, 410 timmar i mellanstadiet och 400 timmar i högstadiet. Musik ska ha 125 timmar i lågstadiet, 101 timmar i mellanstadiet och 95 timmar i högstadiet. Slöjd ska ha 50 timmar i lågstadiet, 140 timmar i mellanstadiet och 140 timmar i högstadiet. Svenska och svenska som andraspråk ska ha 538 timmar i lågstadiet, 510 timmar i mellanstadiet och 400 timmar i högstadiet. Teknik ska ha 47 timmar i lågstadiet, 65 timmar i mellanstadiet och 88 i högstadiet. Det ska också införas fördelningsbar tid i en omfattning av 20 timmar i lågstadiet, 48 timmar i mellanstadiet och 90 timmar i högstadiet. Skolverkets förslag till justeringar i timplanerna vad gäller naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen ska genomföras. I idrott och hälsa ska inga ändringar av timantalet genomföras.

Höskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

9.4.2 Möjlighet att läsa modernt språk i grundsärskolan

Utredningens förslag: Inom ramen för skolans val och fördelningsbar undervisningstid ska en elev få erbjudas ett modernt språk som språkval. Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram en kursplan i modernt språk för grundsärskolan samt att vid behov även revidera ämnes-planen för modernt språk i gymnasiesärskolan.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

9.4.3 Utökad undervisningstid i ämnesområden

Utredningens förslag: Timplanen för ämnesområden ska utökas till 6 890 timmar. På lågstadiet ska varje ämnesområde ha 315 timmar och det ska vara 305 timmar fördelningsbar tid. På mellan-stadiet ska varje ämnesområde ha 346 timmar och det ska vara 642 timmar fördelningsbar tid. På högstadiet ska varje ämnes-område ha 391 timmar och det ska vara 683 timmar fördelningsbar tid.

Högskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag.

9.5.1 Rektor ska besluta om fördelning av undervisningstid på individuella program i gymnasiesärskolan

Utredningens förslag: Det ska åligga ansvarig rektor att besluta hur undervisningstiden ska fördelas på det som ingår i elevens individuella studieplan på ett individuellt program i gymnasiesärskolan.

Högskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag

9.5.2 Reducerad undervisningstid blir ny stödform på individuella program i gymnasiesärskolan

Utredningens förslag: Ansvarig rektor ska kunna fatta beslut om att reducera en elevs undervisningstid på ett individuellt program i gymnasiesärskolan. En minskning av undervisningstiden ska föregås av utredning och ett åtgärdsprogram.

Skolverket ska få i uppdrag att ta fram stöd för tillämpningen om hur reducerad undervisningstid på individuella program i gymnasiesärskolan ska hanteras.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget, men vill betona att reducerad undervisningstid endast bör användas i undantagsfall, då skolan genom utredning och arbete med åtgärdsprogram uttömt att alla andra möjligheter till stöd inom undervisningen.

9.6.1 Intellectuell funktionsnedsättning ersätter utvecklingsstörning

Utredningens förslag: Benämningen utvecklingsstörning ska ersättas med intellektuell funktionsnedsättning som benämning på målgruppen för grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå i skollagen och anslutande författningar.

Högskolan Kristianstad tillstyrker förslaget.

9.6.2 Skolformerna byter namn till anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola

Utredningens förslag: Skolformen grundsärskola ska byta namn till anpassad grundskola. Skolformen gymnasiesärskola ska byta namn till anpassad gymnasieskola. Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå ska byta namn till kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå ska byta namn till kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Höskolan Kristianstad tillstyrker förslaget och ser positivt på att ”sär”-begreppet försvinner ur policydokumenten och som officiell benämning. Vill dock betona att även grundskolan och gymnasieskolan ska vara anpassad efter elevernas behov och förutsättningar.

9.6.3 Benämningen träningskola tas bort

Utredningens förslag: Benämningen träningskola ska tas bort ur skollagen och anslutande författningar.

Höskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag.

9.6.4 Ny benämning på specialisering inom speciallärarutbildning

Utredningens förslag: Benämningen speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning ska ersättas med speciallärar-examen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning.

Höskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag.

10.3 Förslag om överklagande av beslut att inte flyttas till högre årskurs eller gå om en årskurs

Utredningens förslag: En rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs, om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Om det finns synnerliga skäl ska rektorn även utan medgivande från elevens vårdnadshavare få besluta att eleven ska gå om en årskurs. Ett beslut att en elev ska gå om en årskurs ska gälla för det läsår som följer närmast efter beslutet. Beslutet ska gälla även om eleven byter till en annan skolenhet. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om att en elev ska gå om en årskurs. Rektorns beslut ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Det ska framgå av avgångsintyget om det har fattats beslut att en elev ska gå om en årskurs.

Bestämmelserna i skolförordningen om att en rektor får besluta att en elev inte ska flyttas till närmast högre årskurs och att rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare får besluta att en elev ska gå om en årskurs i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska upphävas.

Högskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag

11.3 Det befintliga regelverket om könsuppdelad undervisning är tillräckligt

Utredningens förslag: Det bör inte införas några bestämmelser i skollagen som uttryckligen förbjuder könsuppdelad undervisning och utbildning. Detta eftersom det befintliga regelverket i form av bestämmelser i läroplaner och diskrimineringslagen är tillräckligt.

Högskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag.

13.1 Förslag till ikraftträdande

Utredningens förslag: Förslaget att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer i skollagen ska ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om det maximala antalet elever en skolläkare, en skolsköterska, en psykolog och en kurator får ansvara för ska träda i kraft 1 juli 2024. Detsamma ska gälla den förslagna förordningen om lägstanivå för tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator i elevhälsan.

Förslaget om att det ska vara obligatoriskt att i det nationella informationssystemet för skolväsendet redovisa tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Förslaget om att det för elevhälsans specialpedagogiska insatser ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Förslaget med ett förtydligande av elevhälsans uppdrag ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Förslaget om att i skollagen införa en garanti för tidiga stödinsatser i grundsärskolan ska träda i kraft den 1 juli 2024. Det-samma bör gälla för de förordningsändringar som reglerar att det ska vara obligatoriskt att använda bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik på höstterminen i årskurs 3 för de elever som läser enligt grundsärskolans läroplan.

Högskolan Kristianstad tillstyrker utredningens förslag